

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

BUDARJI SPET ZAVRGLI SEPARATNI PAKT.

Farrington je obvestil operatorje, da illinoiski rudarji stoje z svojimi tovariši v drugih državah.

LEWIS POROČA, DA SO RUDARJI NEOMAJNI V STAVEL.

Springfield, Ill. — Frank Farrington, predsednik okrožne organizacije rudarjev v Illinoisu, je naznanil v četrtek popoldne, da je okrožni izvrševalni odbor na njegovo priporočilo soglasno zavrzel vabilo treh illinoiskih operatorjev za separatno medzno pogajanje. Odgovor operatorjem se glasi, da illinoiski rudarji podpirajo program splošne organizacije in ne bodo sklepali nikakršnih separatnih pogodb.

Istočasno je počel predsednik rudarske organizacije Lewis, da je stavka v tako dobrem položaju kakor je bila prve dni. Obenem je Lewis opozoril javnost, da prihaja veliko pomanjkanje premoga, ako bo ljudstvo molčalo in pustilo, da operatorji zavlačujejo pobotanje z rudarji. Operatorji nalašč čakajo, da se stavka zavleče na tri ali štiri mesece, da bodo potegnili tako globoko, da se bi pustili izkoristiti v svrhu še večjih profitov.

New York, N. Y. — Zastopniki rudarjev, ki se pogajajo z operatorji s polja trdega premoga, so v četrtek odgovorili na zahtevo operatorjev, da se mezda rudarjev zniža za 21 odstotkov. Zastopniki niso le odločno odklonili zahtevo, pač pa so vrhoteč izjavili, da rudarji se ne bodo nikdar ponizali tako globoko, da se bi pustili izkoristiti v svrhu še večjih profitov.

Odgovor rudarjev obsega petnajst strani in je obenem ostra obtožnica premogovniških magnatov, ki imajo monopol trdega premoga. Zastopniki, ki so sestavili odgovor, zahtevajo, da zvezna vlada preide gospodarstvo industrije trdega premoga in se prepričala o ogromnih dobičkih, ki jih grabijo magnatje na škodo konzumentov in rudarjev.

Somerset, Pa. — (Feder. Press.) — Že nekaj dni se vrši razprava pred sodnikom Berkeleyem glede vprašanja, dali postane začasna sodniška prepoved napram stavkujočim rudarjem stalna. Devetnajst premogovniških družb zahteva stalni "indžunkten".

Gallup, New Mexico. — Rudar Leonard Gruber je bil 25. t. m. obstreljen in nevarno ranjen, ko je šel mimo rudnika. Streljal je državni miličar.

SPLOŠNA STAVKA V RIMU PROTI FAŠISTOM.

Katoliški romarji so morali capljati peš k papeževi maši.

Rim, 26. maja. — Delavci v Rimu so stopili v generalno stavko v protestu proti fašistom, ki so v sredo zvečer napadli socialiste v oddelku San Lorenzu. V bitki je bilo dvajset oseb ranjenih. Kraljevska garda je intervenirala toda fašisti so streljali tudi na gardiste in nekaj je bilo ranjenih. Stavka je popolna in promet poštne železnice je ustavljen. V Rimu se vrši mednarodni evharistični kongres in pobožni romarji, katerih je prišlo v Rim okrog 20,000, so morali večerjati peš hoditi k papeževi maši v baziliki sv. Petra. Od sedme do devete ure zjutraj so bile rimske ulice polne romarjev, ki so marširali, ker se niso mogli voziti.

ZA LAS ODŠEL LINČANJU.

Greenville, Tex. — S pravim satanskim veseljem je gnala tisoč glav broječa drhal zamorca, ki je bil prijel blizu Honey Grova, da ga linča. Ali farmerjeva žena, ki je bila glavna tožiteljica, je rekla, da ni pravi zamorec, kateri jo je napadel. Cestna drhal je nerada izročila svojo žrtev lokalnim oblastim, končno se je pa le vdala. Zamorca niso izpustili, ampak odgnali so ga v zapor, čeprav je farmerjeva žena pričala, da je nedolžen.

FRANCOZI RAZBURJENI VSLED MORGANOVH PREDLOGOV.

Pariz, 26. maja. — Seje mednarodnih bankirjev, ki se posvetujejo o posojilu za Nemčijo, so neki zelo viharne. Seje so tajne, toda francoska vlada je izvedela, da je ameriški milijarder Morgan predlagal, da je posojilo mogoče le pod tem pogojem, ako se zniža nemška odškodnina in če Francija garantira, da ne bo več napadla Nemčije z oroženo silo. To je zelo razpalilo francoske uradne kroge.

POLITIČNI KAZNENCI OSTANEJO V JEČI.

KRIZARSKA ARMADA OTROK NI IMELA USPEHA.

Do tega prepričanja je prišla mrs. O'Hare, voditeljica križarske armade otrok.

Washington, D. C. (Federated Press, L. Todd). — Mrs. Kate O'Hare, voditeljica križarske armade otrok za pomiloščenje političnih kazencev, je izjavila napram predsednikovemu podtajniku v tork, da so žene in otroci političnih kazencev prišli zadnjikrat prosit v Belo hišo, ko je bila obveščena, da predsednik ni sprejmenil svojega stališča v tej zadevi.

Mrs. O'Hare, katero je spremljala mrs. Mary Britte, je šla v Belo hišo, da dobi predsednikov odgovor na njeno pismo, ki je bilo izročeno v petek tik pred kabinetno sejo v katerem se priporoča, da se mrtva točka, do katere sta dospela justični department in Bela hiša pri akciji v zadevi sto političnih kazencev, odpravi. V svojem pismu pripoveduje, da je pravnik Finch, kateremu je poverjeno delo za pomiloščenje, prišel, da je odgovoril stroj v njegovem uradu, da se preišče vsaka zadeva posebej. Izpovedal je, da se ne more napraviti poročilo zdaj in v bodočnosti. Ona je priporočila, da vse obsodbe znižajo na mero v mirnem času, kar toliko pomeni, da se kazenci takoj izpušče. Tajnik Christian je sprejel sugestijo z dozdevnim zadovoljstvom.

V tork je pa predsednik sporočil, dasiravno so njegovi uslužbeneci priznali, da ne morejo napraviti poročila, na katerega on čaka, da je ostalo njegovo stališče nespremenjeno. Zdaj ni več dvoma, kakšno pomiloščenje imajo pričakovati politični kazenci.

Mrs. O'Hare je hitro spoznala situacijo in jo razložila pomožnemu tajniku. Povedala je, da je predsednik rekel, da podvzame akcijo, ko prejme poročilo od justičnega tajnika, kasneje se je doglno, da poročila ne bo, kar pomeni, da bodo otroci političnih kazencev še čakali, da pridejo njih očetje domov. Povedala je, da križarji ne pridejo več kot prosilci. Spoznali so, da apelirati morajo na zdravo pamet ameriškega ljudstva v imenu pravice. To je bil dvajseti poizkus, da vidijo predsednika, a bil je zadnji.

Mrs. O'Hare je opozorila predsednika, da življenja pesti ljudi v vojnem času štejejo malo, ampak "ubijanja po palcih" žen, mater in otrok in počasnega mučenja jetnikov samih po justičnem departmentu in Beli hiši pa ne bo odpustilo ljudstvo, katero čuti.

NESREČA PRI STRELJANJU V TARČO.

Fayetteville, N. C. — Ko so streljali v tarčo, je granata zadela drevo in eksplodirala, predno je dosegla tarčo. Štirje vojniki so bili ubiti, trije vojniki in šestnik pa ranjeni.

MATI IN SIN ZGORELA NA FARMU.

Iron Mountain, Mich. — V tork ponoči je ogenj uničil hišo farmerja Kolarja v Fernu, Wis. Zamorca niso izpustili, ampak odgnali so ga v zapor, čeprav je farmerjeva žena pričala, da je nedolžen.

BORAH NE ODNEHA V BOJU ZA PRIZNANJE RUSIJE.

SENATOR NADALJUJE Z BOJEM V SENATU, ČAROPISJU IN NA SHODIH.

Tajnik Hoover je baže za priznanje Rusije, upira se le še tajnik Hughes.

Washington, D. C. (Federated Press). — Senator Borah je podvzel nalogo, da spremeni stališče, ki ga zavzema Bela hiša v zadevi priznanja Rusije in obnovitve trgovskih in političnih stikov z Rusijo. Prepričan je, da se bo ameriško ljudstvo strinjalo z njim, kot se je na primer takrat, ko je zahteval, da se zniža oboroževanje na morju. Svoje prepričanje zagovarja v senatu in ga podpira z dokazi. Za priznanje Rusije šla na javnih shodih in v člankih. On se je naveličal negativne in destruktivne delatnosti, ki je je prihela Wilsonova uprava in kateri sledi zvesto predsednik Harding in tajnika Hoover in Hughes.

O predsedniku pravijo, da je večkrat rekel Borahu, da naj gre s stranko, Borah je pa odgovoril, da bo sodeloval pri konstruktivni politiki, ki prihaja od uprave. On odločno odklanja, da bi pomagal pri povečevanju mizerije in konfuzije, ki prihajata po njegovem mnenju od kampanje proti Rusiji. Iz virov, ki so prijateljski napram predsedniku, prihaja vest, da je Hoover prišel do prepričanja, da mora biti ruska vlada kmalu priznana. Toda tajnik Hughes ostaja na starem stališču. Predsednik pa noče podvzeti akcije, dokler jo ne priznata oba tajnika, da je potrebna.

V SENATU SO PRIJELI JUSTIČNEGA TAJNIKA OD STRAN STRANKE.

Daugherty zdaj obljublja vojno vojnim grabešem.

Washington, D. C. — V kongresu je justični tajnik še vedno predmet ostre kritike, med tem ko justični tajnik naznanja, da nastopi proti vojnim grabešem in da nastavi za potrebne pravdnike. Postopanje proti vojnim dobičkarjem, ki so oplenili državo na sleparski način, prične po njegovih izjavi še prihodnji teden.

V senatu so prišli justičnega tajnika od štirih strani. Senator Watson, demokrat iz Georgije, je obdolžil justičnega tajnika, da je po Thomas F. Felderju dovolil vtihotapljanje v Združene države. Vtihotapljenje se je vršilo kar na debelo in odrejeno je bilo, da so bile izpušene osebe, katerih ladije so bile zaplenjene s tovorom vred.

Odvetnik Untermyer v New Yorku je pjal senatorju La Follettu, da izvaja tvrdka J. P. Morgan & Co. tak vpliv na justični department, da je bilo ustavljeno postopanje zaradi kričenja protitrustovskega zakona proti General Electric kompaniji.

Kongresnik Wood želi, da izostanejo kongresne počitnice, da se sprejme resolucija, po kateri se uvede obširna kongresna preiskava zaradi vojnih grabežev in kako je justični tajnik to vojno grabeštvo preiskaval.

Senator La Follette je namignil, da se vloži proti justičnemu tajniku obtožnica, ako ne prepriča združenja štirih jeklarskih družb.

DRUŽINSKA DRAMA.

Chicago, Ill. — John Best je težko obstrlil svojo soprogo, s katero je živel v prepriču še več ko leto dni, na kar je samokren obrnil proti sebi in se ustrelil. Zdravniki izjavljajo, da žena ne okreva.

KUKLUKSOVKA HARLEKINADA.

Springfield, Ill. — V gozdiču blizu Auburna se je zbralo 2,000 kukluksorcev v svoji harlekinski obleki, da sprejmejo kot novih članov. Deleževalo je in kukluksorci so klečali v blatu, ko so prisegali, pred njimi je pa žaril križ, ki je visel z nekega drevesa. Komedijska je bila popolna.

OTROŠKI MREDNI SUENJI DELAJO ZA PET CENTOV NA URO.

Washington, D. C. — (Feder. Press.) — Department za delo javlja, da je preiskava v treh mestih države Rhode Island odkrila, da delodajalec vposlujejo kar cele družine z otroci vred, ki opravljajo delo doma. Pri tem delu se mudijo otroci od šestega do šestnajstega leta in polovica otrok zasluži komaj pet centov na uro, največ pa deset centov.

ZAKAJ JE PREDSEDNIK SPREMENIL SVOJO MISEL.

UDELEŽIL SE NI SLAVNOSTNE OTVORITVE GLAVNEGA STANA ŽENSKE STRANKE.

Njegova neudeležba je uganka, na katero še ni odgovora.

Washington, D. C. — Zakaj je predsednik Harding spremenil svojo misel v zadnjem trenutku in se ni udeležil slavnostne otvoritve glavnega stana ženske stranke, ki je bil otvorjen v nedeljo na Kapitolskem griču? To je zdaj vprašanje, ki ga zastavljajo mnogi, za katerega seveda ni odgovora.

V Washingtonu leta zdaj taka vprašanja kar krišem, kajti znano je, da je predsednik sprejel povabilo in je dovolil mornariškemu tajniku Denbyju, da svira žegam, ki so nekoč razpostavile straže okoli Bele hiše in bile zaradi tega čina obsojene v zapor, mornarska godba pri slavnostni otvoritvi poslopja, v katerem se zdaj nahaja glavni stan ženske stranke. Obljubil je tudi, da brezlični brozjav sporoši široim Združenim državam in svoje godbe. Mornariški podtajnik Roosevelt je v soboto odpovedal brezlični brozjav, ko je bil načelnik departmenta na morju, toda mornariška godba je bila na mestu, predsednik Harding je pa postal opravičilo. Zakaj ni stopil s senatorjem Curtisem, vodjem republikanske stranke, in s Fossumom, načelnikom republikanske komisije na govorniški oder, je uganka.

Pozpo v soboto popoldne je predsednik menil, da pridje k slavnosti. V soboto zvečer je obdovlal skupaj s predsedniki železnih družb in se s njimi dolgo razgovarjal. V soboto zjutraj je bilo slišati, da predsednik mogoče pride. Policija ni vedela do popoldne, da se je umaknil.

Mrs. O. H. P. Belmont, ki je darovala poslopje, je rekla v teku govora in njen glas je bil precej proroški: "Obstoječe politične stranke se zalagajo in pobirajo ženske glasove, toda vpliv teh glasov se ne uvažuje. . . . Odločitev, da se nastopi pred vladajočimi silami po diktatorsko in ne po beraško, je povzročila potrebo za ustanovitev ženske stranke".

Curtis in Fossum nista niti pomislila s očmi, ko je bilo slišati ta izziv.

ŽENA ZADAVLJENA V POSTELJI.

Chicago, Ill. — V hiši šte. 27 na severni Sangamonovi cesti so našli zadavljeno mrs. Rosie Greenberg. Ležala je naga v postelji, pokrita je bilo s pokravljenjo rjuho in okoli vrata je imela vrveco, s katero jo je neznan morilec zadavil.

Ta hiša je hiša misterijev, kajti v nji je bilo izvršenih še več umorov. Pred tremi tedni so našli umorjenega nekega moškega v tej hiši. Imel je vrveco okoli vrata in prezezan vrat. Morilec še niso izsledili. Pred šest mesecev so našli neko ženo umorjeno v tej hiši, katere ime še danes ne vedo, policija pa tudi še nima morilca.

Policijski sodi, da je umoril Greenbergovo kroček, ki prodaja razne narkotične strupe, ker je izdala tajnosti tega kročka oblastim.

VREME.

Chicago in okolice: V nedeljo nestalno. Vzhodni vetrovi. Srednja temperatura. Solnce izide ob 5.20, zaide ob 8.14.

OBRAVNAVA PROTI RUDARJEM V W. VIRGINIJI.

Operatorji prispevali \$15,000 za persekutiranje rudarjev; šerifskim deputijem so isplačali \$61,000.

SODNIK JE SAVRGEN IZPOVEDI PRIČ.

Charles Town, W. Va. — Premogovniški operatorji v okraju Logan so prispevali najmanj \$15,000 za procesiranje rudarjev, ki so obtoženi veleizdaje in umorov. To je priznal W. R. Thurmond, predsednik zveze operatorjev v Loganu, katerega je zagovornikstvo poklicalo na svedoški stol.

Thurmond je dalje priznal brez ovinkov, da so operatorji isplačali pomožnim šerifom v okraju Logan \$61,000 v prvih devetih mesecih 1921. Thurmond je rekel, da ne more dati natančnih števil glede prispevanja operatorjev za proces proti rudarjem, lahko pa omeni minimum \$15,000. Tisoč dolarjev je za advokate, drugo pa za državne priče. Operatorji pričakujejo, da jim država povrne nekaj tega denarja.

Sodnik Woods je ukazal protinikom, da se umaknejo v stranko sobo med pričanjem Thurmonda in pozneje je vele črtati iz zapisnika vse, kar je povedal predsednik zveze operatorjev, češ da krivda ali nedolžnost Blizzarda ne zavisi od vprašanja, kdo je finančni proces.

R. P. Toney iz Charlestone, sofer, ki je vodil avtomobil, v katerem se je Blizzard vozil v okraj Logan tokom bitke, je pričal, da ni imel Blizzarda nikakršnega streliva v avtomobilu kakor so trdile državne priče.

Zagovornikstvo je predložilo ustavno sveto organizacijo United Mine Workers of America, da dokazuje, da unija rudarjev nima nobenih "strašnih priseg", o katerih je trdil tožiteljstvo in utemeljevalo, da člani unije ne morejo pravilno pričati proti drugemu članu. Edini stavek v zvezi, ki se tiče tega, se glasi: "Obljubim, da bom branil vse brate po svojih najboljših zmoglostih".

Charles Town, W. Va. — Izpravevanje priči s obeh strani je bilo zaključeno v četrtek popoldne in državni pravdniki so pričeli s zaključnimi govori.

CRANE OBŠOJEN NA 20 LET JEČE.

Ameriški milijonar in bivši poslanik obsojen v Damasku.

Washington, D. C. — Iz Pariza je prišlo poročilo, da je francosko vojno sodišče v Damasku obsodilo Charlesa R. Cranea, bivšega ameriškega poslanika na Kitajskem na dvajset let ječe na obtožbo, da je šuntal Sirijce na revolto proti Francozom, ki imajo mandat v Siriji. Crane je bil obsojen v odsotnosti, ker je bil medtem že zapustil Sirijo in zdaj se nahaja v Parizu. Francoska vlada je menda poizvedovala pri ameriški vladi, če je Crane v kakšni uradni službi Združenih držav, predno ga misli prijeti. Washingtonski uradniki krogi smatrajo afero za farno.

Crane je obdolžen, da je finančiral revolto v Siriji. Edini dokaz, ki ga ima vojno sodišče v Damasku proti njemu, je ček za tisoč dolarjev, katerega je Crane dal neki mohamedanski učitelji, ki je bila potem aretirana kot revolucionarka, toda učila je iz zapora. Crane je dal dekletu ček v svrhu, da se odpelje v Ameriko in se tu izola.

KONFERENCA V INTERESU VARSTVA OTROK SE VRŠI 1. JUNIJA.

Washington, D. C. — Gompers, predsednik Ameriške delavske federacije, je sklical konferenco za prvega junija v Washington, na katero so povabljeni vsi zastopniki organizacij, ki se zanimajo za to, da bo sprejet amandment k ustavi za varstvo otrok. Glavna razprava se bo vršila o amandmentu, ki bo predložil kongresu, da se prepove ali uravna vprašanje otroškega dela.

MESTO JE PLAČALO \$50,000 SAMO ZATO, DA JE ZAPRLO ŠEST DELAVCOV.

Sacramento, Cal. — (Federated Press.) — Mesto Sacramento je izdalo \$50,000 za procese proti šestim delavcem, ki so bili obsojeni v zapor na temelju zakona proti kriminalnemu sindikalizmu. Vsi obsojeni razun enega, so prišli od zunaj kot priče v obravnavi proti prvemu obtožencu, torej niso izvršili nobenega zločina v Sacramento. Kljub temu morajo v zapor.

RUSKO-NEMŠKA ALIJANCA PLAŠI ANGLIJO.

Lloyd George je rekel, da je treba Rusiji pomagati brez osira kakšno vlado ima.

OBOROŽENA INTERVENCIJA JE BILA FIASKO.

London, 26. maja. — Lloyd George je večerjaj poročal parlamentu o govorski konferenci. Večji del njegovega govora se je tikal Rusije. Rekel je, da uspehi konferencie se bodo pokazali šele tedaj, ko se iz premirja, ki je bilo sklenjeno v Genovi, razvija splošni mir. Nevarnost vojne še vedno obstoji v — Rusiji. Rusko-nemška pogodba je ta nevarnost. Nemčija ne more opremiti Rusije s industrijami, lahko jo pa opremiti s orožjem. Rusija je dečela velikih prirodnih zakladov, Nemčija pa dečela tehničnih zmoglosti in obe skupaj lahko ustvarita ogromno bojno mašinerijo.

George je dejal, da so v reševanju ruskega problema tri alternative. Prva je sila, oboročena intervencija, ki se ni obnesla in v Genovi se ni več govorilo o tem. Druga je, da se prepusti Rusiji njeni usodi. To pa pomeni velike nevarnost za evropski mir, kajti Rusija s pomočjo Nemčije lahko oboroži poldrugi milijon mož in vrhutega ima še štiri milijone mož v rezervi. Ostane torej tretja alternativa, da je treba Rusiji pomagati iz gospodarske krize ne glede na to, kakšno vlado ima. Rusija si ne more sama pomagati, pa naj bo njena vlada taka ali taka.

George je pohvalil Ruse kot "galantno ljudstvo, ki ima velike zmoglosti in manj sebičnosti kakor kateri drugi narod na svetu". Situacija je danes taka, da ni drugega izhoda kakor pomagati sedanjim ruski vladi. "V konferenci so sedeli možje, ki predstavljajo sedanje nepremagane gospodarje Rusije. Ti gospodarji so mestni delavci. S temi ljudmi je treba računati in s njimi se sklepa mir ali vojna."

Ministrski predsednik je tudi rekel, da svet bi se bil ognil avtonovni vojni, če se bi bila vršila konferenca leta 1914. Glede Francije je Lloyd George dejal, da mora Anglija dalje kooperirati s francosko vlado. "Vprašanje nemške odškodnine se ne more rešiti brez Francije."

V zbornici je bilo precej kritiziranja. Libersni vodja Asquith, delavski voditelj Clyne in lord Robert Cecil so naglašali, da ni genovska konferenca storila ničesar za ekonomsko obnovo Evrope. Unijonist Gwynne je predlagal, da se zavrže Lloyd Georgeovo poročilo, kar pomeni nezaupnico. Predlog je propadel; zanj je bilo oddanih 26, proti pa 235 glasov.

POLJEDELSKI TAJNIK GROZI Z OSTA VKO.

Washington, D. C. — Ožji prijatelji poljedelskega tajnika Henry C. Wallace izjavljajo, da poljedelski tajnik resignira in da ne čaka na kongresno akcijo, ako predsednik Harding pošlje kongresu priporočilo, da se eastni biro in biro za pozozdovanje podredita tajništvu za notranje zadeve, tržni biro pa tajništvu za trgovino.

O predsedniku govore, da je naklonjen tej spremembi. Poljedelski tajnik Wallace ni podal še nobene javne izjave glede svoje resignacije, znano je toliko, da je glasno protestiral proti nameravani spremembi.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
Cena opisan po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Narodnina: Zedinjena država (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 na pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov na vas, kar ima stik s "PROSVETA"

2057-69 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER of THE FEDERATED PRESS"

Datum v objavi n. p. (April 20-22) poleg vnosa imena na nedelno pomeni da vam je s tem dnem postalo naročilo. Posvetilo je posvetilo, da so vam na voljo listi.

ALI ZOPET ZASMRDI DO NEBA?

Na Kubi je bankrotirala banka, katere lastniki so bili nemški bankirji — brata Herman in Albert Upman. Bankrot samnasebi ni nič izrednega, kajti pred to banko so bankrotirale druge banke in bodo še bankrotirale, dokler bomo imeli sedanji gospodarski sistem. Ampak nekaj drugega je, kar obuja pozornost javnosti na ta bankrot. Pri pregledovanju knjig so izsledili, da je med troške zaposlenih \$1,028,517, katere je Herman Upman izdal v Washingtonu, da varuh tujezemske lastnine vrne banki njeno lastnino.

Banka je pač bila v vojnem času zaznamovana, da je lastnina sovražnikov in njeno ime je bilo črtano v imeniku šele v aprilu 1919, ko so bila črtana tudi imena drugih sovražnikov v latinski Ameriki.

Denar, ki ga je potrošil Herman Upman na ta način, ni bil njegova lastnina, ampak bil je lastnina vlagateljev, ki so banki zaupali svoje prihranke.

Nadaljna preiskava knjig je dognala, da je bilo zaplenjenih za \$3,000,000 obveznic in delnic, ki so bile lastnina bančne tvrdke, katere je pa upravitelj tujezemske lastnine, Francis P. Garvan, vrnil v marcu 1920.

Ta razkritja so povzročila zdaj razna vprašanja. Najvažnejše vprašanje je, kdo je prejel denar v Washingtonu in v kakšne namene je bil izdan denar.

Ne glede na to, da je bil denar lastnina vlagateljev, ki so vlagali svoje prihranke na banko, je to vprašanje važno, izredno važno.

Združene države so zasegle tujezemske lastnino v vojnem času, da obvarujejo svoje državljane pred izgubami. Ako je bila lastnina zasežena krivičnim potom, tedaj se samoposebi razume, da jo je treba vrniti, ne da bi bili v to potrebni od prizadetih strank kakšni posebni koraki. Legalno zaseženo tujezemske lastnino pa imajo Združene države pravico obdržati, dokler tako zahtevajo njih interes.

Izdani denar v Washingtonu pa obuja razne sumnje. Nekateri sodijo, da je bil denar izdan, da gotovi krogi posredujejo v interesu nemške bančne tvrdke na Kubi. Kadar se pojavljajo take sumnje, je na mestu, da se uvede takoj nepristranska preiskava, ki mora iti stvari do dna ne glede na to, kdo je prizadet.

Javnosti je zdaj znano, da je bilo v Washingtonu potrošenega več denarja kot milijon dolarjev. Javnost pa ne bo odnehala, dokler ne izve, kdo je prejel denar in v kakšne namene, pa magari če se odkrije še tako globoka jama korupcije. Vsako prikrievanje in zavlačevanje v tem slučaju povečava le sumnje.

POTOP PARNIKA "EGIPTA"

Ob francoskem obrežju se je potopil potniški parnik "Egipt" in po brzobjavnih vesteh je 98 oseb izgubilo življenje.

Vanj je zadel v megli drug parnik. Po izjavi kapitana je trajalo dvajset minut, da se je parnik pogreznil. Nesreča se je dogodila zvečer, ko je bilo treba iti k večerji. Morje je bilo mirno. Večina potnikov in moštva je bila na krovu. Tako pripovedujejo kapitan in brzobjavne vesti o tej nezgodi.

Iz teh izjav je spoznat, da bi se bili lahko vsi rešili, ki so bili na parniku. Dvajset minut zadostuje, da se vržejo rešilni čolni v morje in se vkrajo pasažirji in moštvo, ako je morje mirno.

Kapitan je pa povedal še nekaj drugega, ki govori, zakaj je toliko potnikov utonilo. Poročilo o nesreči pravi, da so indijski mornarji takoj zbežali v rešilne čolne, tako da so moral pasažirji sami iskati rešilne čolne.

Kako so prišli indijski mornarji na parnik? Indijski mornarji delajo ceneje kot belopoltni in kapitalisti, ki delajo ceneje, ne glede nato, ako so taki mornarji le po imenu mornarji in niso izvežbani za slučaj nesreče. Da je toliko oseb izgubilo svoje življenje, je zakrivila lakomnost po večjem profitu. Velike parobrodne družbe in drugi lastniki ladij danes več ne vprašajo, ako je mornar dobro izvežban, ko je sprejet v službo, ampak glavno vprašanje pri njih: kdo dela ceneje.

Tako nastajajo dandanes velike katastrofe na morju, čeravno se ponesrečena ladja nahaja blizu obrežja, morje je mirno in je dosti časa, da se vkrajo vsi v rešilne čolne.

V današnji človeški družbi ne štejejo človeška življenja nič, marveč nekaj štetja le lastnina in profit.

JAVNA GOVORNICA.

Glasovi članov S. N. P. J. in čitateljev Prosveta.

Burgettstown, Pa. — V stavkovnih vrstah je vse mirno. Nadleguje nas nihče in celo delodajalci nas pohvalijo, s pripombo, da kar mi pridobimo, velja tudi zanje. Zato hodimo mirni in pokazimo premogovniškim magnatom, da organizirani delavci niso samo razgrajeni in ne želimo nemirov. To bo tudi v korist našim, dosejaj se neorganiziranim bratom. Bodimo 100 procentni Američani, kot so na primer Indijanci, ki neboje opravljati dela industriji za malo plačo. Ako prevažamo, koliko dain smo napravili v zadnjih sedmih mesecih premogarji, bi jih ne bilo več kakor devetstajet sli pa približno \$140. Vsak sotrpin si lahko misli, kako smo živeli tako dolgo ob tem zaslužku. Listi pišejo, da v Evropi umira na tisoče ljudi radi gladi, v resnici pa umirajo za gladom ravnotako tudi tukaj.

Industrije in premogorovi so prenehali obratovati in na tisoče delavcev so vrgli na cesto. Med vojno so siicer obljubovali veliko demokracijo, zato da so tem lažje zahtevali od delavca naj dela ali pa naj se poda na vojno. Rado vedni smo bili, kaj se godi po bojnih in žitnih časopisje, kar je dokaz, da je vojna tudi nekaj pripomogla do izobrazbe delavca. Čitali smo o velikih obljubah in upali, da se bodo izpolnile, ko je bil premagan kajzer. Res je bil kajzer premagan in vojna se je končala s zmagoslavjem, toda delavstvo je vsceno na stališču kot prej: oguliti ga hočejo do kosti. Sestradani milijoni po širnem svetu niso zadovoljni, kar je pač umljivo, saj kdor je lačen in sedi s praznim želodcem, ne more biti dobre volje.

Približno dvanajst milj od Burgettstowna je naselbina Callora, W. Va., kjer še vedno obratujejo v rovi. Ti ljudje imajo gotovo vato v svojih ušesih in mreno na obeh očeh, da ne vidiijo in ne slišijo kaj se godi krog njih in se je treba rešiti kapitalističnega kopta.

Prijatelj, skrajni čas je, da odločite orodje. Ako bomo zmagali, tedaj bomo lahko govorili, da delamo za pošteno plačo, katero smo si sami izvojevali. Ničesar drugega se ne morete nadeti kot kletve in očitanja, ako sedaj opravljate delo, kar je toliko kot bi jedli kruh svojim otrokom. Šetudi delate pri parnih lopatah pod zaščito deputijev in strojnih pušk.

V zadnjem dopisu iz naše naselbine dopisnik omenja, da si moramo ustanoviti politično organizacijo, za kar je skrajni čas. Kako je to potrebno, se je pokazalo pri zadnji nominaciji za volitve, ki so se vršile dne 16. maja.

Kritiziram, toda nič zato, saj celo namestniki božji kritizirajo. Urednik s kornerja na Zapadni 22. cesti menda radovedno pričakuje odgovora na vprašanje, če je socialist vsaiga deležen v šlo-veški družbi. Da, vsega je deležen, le patrove kape ne, katere pa ne mara. Saj je v sedanji družbi tudi pater vsega deležen, samo ženske ne, dokler je pater. Pregovor pravi, da če moškemu nekaj poveš, mu gre akoli eno uho noter, skoz drugo pa ven, narobe pa je pri ženskah, katerim gre skoz ušesa noter, skoz usta pa ven. Zato se je urednik "Edinosti" zmotil, ko je pozval mrs. pokojnega Konde, naj ne zavzema poti za svojim ranjkim možem. Čimbolj se omenjeni urednik zetaveta v napredno časopisje, tem globlji grob si koplje. — Stavkar.

Greensboro, Pa. — Rovi po teh krajih so vsi neunijski, a valje temu smo večinoma odločili orodje in stavka se mirno nadaljuje. Le tu pa tam se pripeti kaj izrednega. Vsega je pet ali šest rudnikov da obratujejo, najbolj pa si prizadeva izmed vseh Polland premogovna družba, kjer delajo s podvojeno silo. Gotovo se bodo za vselej najedli dela v tej berbi.

Dopisnik iz Pollanda pravi, da ne dela; strelci da hodijo po hišah in zahtevajo na delo ali iz stanovanj. Vsi torej delajo in tudi dopisnik se je menda ustrašil v hišo došle sence. Ne smemo se ustrašiti one sence, ki hodi po hišah, strašimo se prej sence, pred temnimi oblaki, ki nas pretijo zakriti v vedno temo, ako podležemo v tej stavki. Zato vsi na plano. Pripravite se, da bomo pripravljani pred vsako nevihto. Prenehajte s delom takoj! Čudno

se mi zdi, da se še najdejo ljudje, ki trde, da čitajo napredno časopisje, pa se spozabijo in opravljajo delo med stavko.

V Pollandu, pravi dopisnik, da ne delajo vsi in so nekateri še v temi. To je resnica, zato poglejmo malo v to naselbino. Ko so drugje premogorovi obratovali so tu producirali po 6, 7 do 8 kar, sedaj pa spravijo na dan 12 do 13, zraven tega pa še po dva "barča". Delajo torej na Evljevne in smrt in kosajo se, kdo bo več napravil. Premislite vi, delavec, v tej naselbini, da vzaka lopata premoga, ki jo naložite v svoje vozčke, pomaga razbijati stavko in ko udarjate s krampi, a tem zađajate rane svojim sotrpikom. Nikar ne mislite, da boste obogateli v par mesecih, saj če niste postali bogati v 14 letih, tudi v tej stavki ne boste obogateli. Mislite si, da tam ni unije, torej ne stavke, poleg tega pa še dobro plačajo, zato pa gremo delat, ko bomo bogati, tedaj se podamo nazaj čez lužo. Unija je pozvala na stavko premogarje po vseh Združenih državah in tako tudi vas na Pollandu.

K nam pride bos in pravi: "Zakaj ne boste delati, poglejte jih na Pollandu, kako so pridni; če ne boste delati, tedaj pojditc, saj prišli bodo drugi." Celo drugi delavec morajo torej radi njih na Pollandu prenašati šikaniranje. Tam dobro veste, da je vsaki teđen seja na Greensboru in iz drugih naselbin vas zastoj zovejo.

Pravite, da čitate napredno listc, Zakaj tudi ne mislite pri tem. Če bi s premišljanjem čitali napredne liste, bi se ne ustrašili sence in še druge bi pregovorili za stavko. Res so nekateri strastni najeteži, kajti čul sem, da celo zvečer ne pridejo iz rovov in kar delajo noč in dan, da celo ob nedeljah gredo v rove, da tako zađajo tem globlje in črneje rane zavednim delavcem.

Nikar ne mislite tam v Pollandu, če imate vsak svojega šandarja, da bo zmerom tako. Če bo kdo prišel do nas, tedaj bodo za njim kazali, rekoč: "Glejte, to je oni, ki je delal leta 1922." Kompanija vas je sedaj res pošastila, da vam je dala šuvaje in strelce, ki vas stražijo kot kake zločince, toda vedite, še bomo mi podlegli, da se bodo tudi vaše hrbitiče krivila in sicer toliko bolj kot kdaj prej.

Torej na plan, dokler je dan, da ne bomo vedno tavalj po temi. Delo pustite in pridružite se nam, pa bo zmaga gotova na naši strani. — Poročevalc.

SLIKE IZ NASELBIN.

Iz Kansasa. — Nič čudno ni, da se rojaki več ne oglašajo iz Kansasa, saj položaj se je od lanskega leta tako poslabšal, da je menda aram vsakega poštenega delavca. Še pred letom smo si bili vsi bratje, danes pa smo razdeljeni, da nikjer tako. Kakor znano smo zastavkali lani dne 30. septembra, ker so zaprli naša voditelja vsled neupoštevanja industrijskega zakona. Premogarji, zavedajoč se, da nimajo druge pravice, so šli na stavko. Par dni je bilo dobro. Zastoj so klicale piškalke na delo, niti lopata premoga ni prišla na površje. Osnovalec suženjske postave je bil v škripcih, ker zima se je bližala s hitrim korakom, a premog je počival pod zemljo. Vse je kazalo, da se bomo rešili suženjske postave, tedaj pa se je pokazal na vidiku Lewis kakor absolutističen ear in nam zastavil pot do prostosti. Pojavili so se agentje vseh narodnosti in zbornali skupaj par najetežev, da so pričeli opravljati delo pod pokroviteljstvom policije in milice. To je bila lepa prostost, kajne?

Na ta način smo bili po voditelju lastne organizacije izdani na milost podjetnikom. Tudi to še ni bilo vse. Bittnerjevi agentje so napravili črno listo pri vseh rovih in kdor se ni brezpogojno prodal, zanj ni bilo dela, dočim so iz drugih držav vabili ljudi, češ, da tu primanjkuje delavcev. Tak je bil položaj do konvencije, kjer pa so delegatje celo potrdili vse Lewisove krivice storjene nad nami in našimi voditelji, katerih šest sedi v okrajni ječi v Girardu, Kans. Obojeni so celo po eno leto za "zločin", ker so zahtevali za delavstvo večjih pravice.

Izključeni premogarji so se nato začeli zbirati v skupine in vzeli so v najem premog ter prišli kopati rove. Nekaj je toliko srečnih, da so se priklopali do črnega dijamenta, toda pri tej sreči so pozabili na nas, ki smo

se s njimi skupno borili kakor eden. Ali jih morda slepi osveta nad onimi, ki so jih vrgli iz unije, češ, kakor ste vi delali z nami, tako bomo mi z vami!

Apeliram na vas, bratje, da prenehate tudi s tem delom. Kolikor železnikih vosov boste naložili premoga, toliko dalje boste trpljenje, ki še traja osem mesecev, v katerem času nismo zaslužili ni penija. Mnogo je tudi takih, ki so delali po dva do tri tedne pred prvim aprilom in so komaj zaslužili za pristop k uniji. Tudi oni so močno prizadeti.

Oni, ki sedaj delate, se spomnite, kaka imena smo dali vsem, ki so nas zapustili, in glejte, da ne boste s svojim delom ravnotakih imen zaslužili vi. Če je vas močno Lewis vrgel iz organizacije, raditega ne zavrzite organizacije, temveč pristopite nazaj v naše vrste, da delujemo skupno in tedaj bodo enkrat priznane naše pravice. Članstvo U. M. W. of A. pa bo preobrnilo stolček despotu, ki cepi članstvo v kritičnem času in dela članom krivice.

Premog nakladate na železnike vozove in stroj ga odpelje tja, kjer ta premog najbolj potrebujejo. S tem torej pomagajte operaterjem, da se bo stavka toliko dalj časa vlekla. Zdaj ste že pokazali onim, ki so vam rekli, da ne morete delati, ker vam kompanije ne dajo vozov, da lahko vidijo, koliko jih kompanija upošteva, ker so ji šli lansko leto na roko. Ostanite torej doma, saj sedanji boj ne zadene samo Kansasa, ampak je boj vseh organiziranih delavcev v Ameriki. Če bodo člani rudarske organizacije pustili podjetnikom razbiti njihovo organizacijo, tedaj bodo podjetniki porabili priliko in udarili po vseh drugih delavskih organizacijah.

Prepričan sem, da moj apel na vas ne bo brez uspeha, posebno ker so med vami nekateri napredni. Zato ostanite doma, da se boste pozneje upali pogledati v obraz vsakemu poštnemu delavcu.

Iz lastne izkušnje vem, kako težko se je delavcu preživeti brez zaslužka, posebno sedaj, ker od 30. marca ne dobim nikake podpore, odker so nam Illinoiski premogarji prenehali pošiljati živila. Vsaki reči pa je enkrat konec in tako bo tudi našemu trpljenju, samo držati moramo skupno. — Stavkar.

NAZNAVILLO.

Cleveland, O. — Mestni ljudje kaj radi pohitimo v pomladnem času iz zadulih stanovanj in okajenih ulic ven v prosto naravo, na sveži, čisti zrak, da se z njim fizično okrepimo in dobimo duševno ravredilo. — Tako priliko bomo imeli v nedeljo dne 4. junija, ko bo priredil slovenski socialistični klub št. 27 svoj letni piknik na J. Greharjevi farmi v Euclidu, O.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Fayette City, Pa. — Ako polijete en sam zvezek, ne moremo oceniti knjige. Knjiga se lahko oceni, ako se prečita vsa. — Pozdrav!

Razne vesti.

FILIPINCI IN KITAJSKI V AMERIŠKI TRGOVSKI MORNARIJI.

Washington, D. C. — Patrik Flinn, podpredsednik mornarske organizacije, je brzobjavil glavne mu stanu organizacije, da so parniku "President Lincoln", preje "Hoosier State", ki je pod kontrolo plovbenega odbora, nadomestili ameriške mornarje in kurjače s Filipinci. Veliko številce kitajskih natakarcjev in slug je zdaj uslužbenih na čugih parnikih v Pacifiku, ki so pod kontrolo plovbenega odbora.

PRI OBEHU SO SE RAZGOVARJALI O KNIZANJU ŽELEZNIČARSKIH MEZDE.

Washington, D. C. — Pri obedu, v soboto zvečer, pri katerem so bili predsednik železnikih družab predsednikovi gostje, so se razgovarjali o mogočem znižanju mezde železnikih uslužbenecv in delavcev, ako se "postovoljno" zniža voznina za tovorno blago. Predsednik se zdaj ne namerava razgovarjati o znižanju mezde s predsedniki železnikarskih organizacij. Po njegovem mnenju se morajo mezde železnikarjev znižati, ako pade voznina za tovor-

no blago, naobratno se pa meza povišajo, kadar se poviša tovarnina za tovorno blago, dasiravno niso bile mezde železnikarjev povišane, ko je bila zadnjikrat povisana voznina za tovorno blago.

Spremeniti nameravajo tudi transportni zakon. Med amendamenti, ki jih bo podpirala uprava, je tudi ta, da se železniki delavski odbor premešči iz Chicago, da bo v tesnejši zvezi z meddržavno trgovsko komisijo, da bo lažje spreminjati mezde v sorazmerju z voznino za tovorno blago.

Amendamenti se predložijo kongresu v decemborskem zasedanju.

PROTILINČARSKA PREDLOGA SPI NA POLICI.

Washington, D. C. — Dasiravno so nekateri senatorji odločno za odpravo linčanja, je senatni justični odsek položil Dyerjevo protilinčarsko predlogo na polici.

Justični odsek je pred nekaj dnevi odločil s štirinji glasovi proti enemu glasu, da je predloga protustavna. Po daljši diskuziji je odsek sklenil, da odloži vsako akcijo za štirinajst dni, da preje konferira s člani zborničnega justičnega odseka.

Nekateri radovedneži zdaj vprašujejo, če je linčanje ustavno, ako je protilinčarska predloga protustavna. Ako je justični odsek prišel do prepričanja, da je predloga v sedanji formi protustavna, tedaj odsek lahko spreмени formo predloge, da je ustavna. Vsako odlašanje protilinčarske predloge pomeni, da se črtve linčarjev množe.

NAMERAVANO POVIŠANJE POŠTNE ZA PAKETNO POŠTO.

New York. (Jugoslovanski oddelek P. L. I. S.) Z ozirom na večje stroške za manipulacijo paketne pošte, namerava generalni poštar Hubert Work povišati poštnino za paketno pošto (Parcel post). V to svrhu je poslal na razne interese okrožnico, da izve njihovo mnenje o nameravnem povišanju.

Paketna pošta je bila ustanovljena l. 1913 in od tedaj je poštnina ostala neizpremenjena. Tedaj je paketna pošta obsegala le pet odstotkov vseh poštnih pošiljatev; dandanes pa znaša čez 60%. Med tem so se stroški za prevoz po železnici in za plače poštnih nameščencev veliko povečali.

V pokritje teh večjih stroškov poštna uprava namerava uvesti pristojbino od enega ali dveh centov za vsak poslani zavoj brez oznira na težo in daljavo pošiljave in preurediti poštnino po težo in pasovih.

Verško klanje na Irskom.

London, 26. maja. — Krvavi izgredi in boji med protestanti in katoličani v Ulsterju se nadaljujejo. Ves Ulster je v obsednem stanju. Ulsterci so večerj pridržali irskega kardinala Logueja, ki je šel nekam birnat; imeli so ga zaprtega tri ure, dokler ni bila dobobra preiskana njegova prtljaga, nakar so ga izpustili.

Celjska policija — rešitelj država. V tovarni A. Westen stavka delavstvo že 5 tednov. Stavkujoče delavstvo se je zadržalo ves čas mirno in dostojno tudi napram stavkokazom. To pa tukajšnji policiji najbrže ne ugađa, ker ni nič "kšefta", čeravno so dobili pomoč celo iz Maribora, da morejo zadostno zastražiti tovarno pruskega kapitalista.

V soboto 29. aprila sta bila mirna pasanta ss. zaupnika Verbančič in Polutnik pred gostilno Kancijan od stavkokazov Rupnika in drugih dejansko napadena, pretepena, ter sta komaj ušla, da nista bila še nevarno ranjena. Poklicala sta v bližini se nahajajočo policijo na pomoč, a se je kratkoma pomoč odklonila, češ, da nima pravice v privatne stvari posegati! — V torek dne 2. maja ob med 10.—11. sta pa bila dva mirna reditelja aretirana, ker sta enega stavkokaza vprašala, zakaj gre delat. Stavkokaz, čuteč se močnega in od kapitalistov zavarovanega, je reditelja izmerjal za smrkovca.

Radi teh žaljvk je nastal med njimi pretep, v katerem je eden izmed rediteljev udaril stavkokaza s tenko šibo po hrbtu. Država je bila v nevarnosti! Ali še so junaki, ki jo čuvajo. Pojavila se je policija, ki je oba reditelja aretirala in oddala državnemu pravdnstvu kot kršitelja zakona v varstvu države.

Nehote se nam vsiljuje vprašanje: V čem si je pridobil Westen tako naklonjenost naših oblastiff

Za naše farmarje.

Napenjanje živine. (Tymanitis, drumbelli.)

Piše Franž Lukanchich.

Kaj je vzrok napenjanja, bo vsaj približno gotovo že znano vsakemu živinorejcu. Povzročitelj te bolezni so plini, kateri se razvijajo iz krme, ki v želodcu hitro zavre. V tem oziru zamore postati nevarna vsaka sveža in suha krlja, veščidel preobilno in napačno pokladanje živini; najraje pa nastane napenjanje po zeleni krlji, posebno po detelji, zlasti če se je prenajedla in nato napila mrzle vode. Zato je mokra, rosnata, s pajčevino prevlečena detelja ali druga sveža krlja, paša kakor strnišče, na katero je ponoči padla slana, še najnevarnejša. Nadalje povzročajo napenjanje ugreta mrva, obilo zeljnatih, repnatih, kolorabnega, pesnega in drugega tem podobnega perja ali zeljčka. Torej ne pasite goveje živine po rosnih ali celo po zamrzli detelji in strnišču. Daj živini pred pašo po deteljiščen malo suhe krme. V hlevu mešaj med deteljo malo sena ali slame. Sparjenje detelje ali spajenega sena sploh ne krmi. Nikoli ne napajaj živine takoj potem, ko se je narisal dež. Na ta način zabraniti marsikatero napenjanje.

Spoznati to bolezen je precej lahko. Nabere se v prvem želodcu (vampu) silno veliko plinov, ki ne morejo naprej niti nazaj. Ti plini vamp izredno napno, trebuh se tako močno naburi, da lakotnic sploh ni mogoče videti, posebno leva lakotnica je povsem zalita. Poleg tega je govedo vznemirjeno, ima hude bolečine, tolče s nogami proti trebuhu, težko diha, stoka, ječi, cmoka z zobmi in ima izbočene, krvave oči. Pozneje se začne potiti, huje stokati in s glavo omahovati. Od časa do časa postaja bolezen hujša, govedo se ne more več vzdržati na nogah, trese se po vsem životu, hla je kmalu razdražena in pomnožena, včasih je govedo vse toplo, ker se radi prenapetega in razsranega trebuha ne more

pretakati kri po trebušnih žilah, zato pa silni v glavo in pljuča, zlasti možgane in tako vzame živino svojo zavednost.

Potek bolezni je nagel bodisi dober ali slab. Če v 30 minutah zamore živine umoriti, ako je napenjanje hudo in nima nobene pomoči. Izid bolezni je dober, ako se morejo spraviti vetrovi in blato na ta ali oni način iz želodca in če se to ne zgodi, žival naglo pogine. Živali se vnamejo čreva, počasi želodec od nabranih plinov, kakor tudi pride naval krvi k pljučam ali k možganom, vsled česar nastane mrtvočen in umori žival v kratkem času.

Ozdravljenje. Le hitra dobra in previdna pomoč more rešiti napeto žival. Glej, da odstraniti iz napete živine čimprej vetrove. V prvi vrsti upotebi mehanično delovanje. Takoj naj stopita dva moža k napetemu govedu in mu gneteta obe lakotnici hkratu vsaj pet minut. Pri tem delovanju naj stoji govedo s prednjima nogama višje nego z zadnjima. Tako gnetenje, večkrat ponovljeno je najpogostejše uspešno sredstvo za odstranitev plinov, tudi počasna gonja v krebler je koristna. Včasih pomsaga polivanje lakotnice z mrzlo vodo. Sezi s celo podjuno roko do rame v ritnik goveda in istrebi zakašeno blato, kmalu za njim pridero vetrovi. Namesto seznanja lahko nadomestiti s tem, da vzameš-zato pripravljeno brizgalnico, s katero prav pridno brizgaj v ritnik minico (žajnico), v kateri si raztopil pest kuhinjske soli. Zato je pripravljiva tudi kisova ali tobakova voda. Spleti dve jardi dolgo, slamnato, precej debelo vrv in jo namaži v sredini z milom ali kolomazom, to namazano sredino deni govedu v gobec, oba konca pa zveži na tilnik skupaj, da se na ta način prične govedu rigati. Tako spravljaj iz sebe nabrane pline.

Notranja zdravila. Vzemite za veliko govedo eno unco neugašene živega apna, ga raztopite v kvortu vode in vlij govedu v gobec. Tako apneno vodo je včasih potrebno ponoviti z vlivanjem v gobec po dva ali štirikrat v dveh urah. Apnena voda ima svoje

kemično svojstvo, da vpije nabrane pline. Namesto živega apna se rabi tudi sahnjakovec po 30 gramov na kvort vode naenkrat, ali pa zdravila po sledečih receptih:

1. Solution of ammonia 6 unč, spirit of camphor 7 unč, ether 1 in 1/2 unče. Ta zdravila se skupaj zmekajo in se jih daje po eno jedilno žlico med 2 in 1/2 pajnta vode, katero vodo se vlije govedu v gobec.

2. Light magnesia pol unče, white hellebore root pulv. 150 gramov. Omenjeni dve zdravili se morata zmesti z žganjem ali kamilničnim čajem in se vlije vse naenkrat govedu v gobec. Nikdar ne vlivajte govedu petroleja ali temu podobna smrdljiva sredstva, ki nič ne pomagajo, marveč šele škodujejo; poleg tega pa, če je treba govedo zaklati, meso smrdi in je neužitno.

Operacija. Najzadnje, če ti ni mogoče drugače ozdraviti goveda, šele uporabi operacijo, ako je bilo vse drugo zdravljenje brezuspešno in če imaš mnogo živine napete, da ti jo ni mogoče zdraviti. Operacijo se izvrši s takozvanim trokarjem. Trokar je bodalo, tihoče v cevi, nožnici, odprti na spodnjem koncu. Vhod izvrši v tistem delu lakotnice, na katerem je najbolj napeta, približno tri do tri in pol inče od boka in tri do tri in pol do ledvičnih vreten. Bodalo trokarja vzemi v desno roko ter nastavi njegovo ost tako na pošev, da bi — če si jo misliš podaljšano — prišla ven ravno na sredi koloménca člena prve desne noge. Ko si enkrat natančno preudaril, porini bodalo s silo v vamp. Bodalo potegni ven, cev pa naj ostane tako dolgo notri, dokler ne izhlapijo plini iz vampa. Ako slučajno nimaš trokarja, poskusi vhod s kakim špičastim ne rejnati nožem, da živinčetu ne zastrupiš krvi. Nož porini na levi lakotnici približno kake tri in četrt inča globoko. Po vvodu obrni nož v polovico, da se luknja razširi, da skozi njo lahko izpuhte plini. Ranico končno namaži z lizolevo raztopino ali vsaj z maslom. Rano od vvida z nožem pa je najbolje zašiti. Dr-

žite se točno navodil in nikdar ne uporabite prezgodaj oprave, vedno poizkusite prvo, vse drugo. Operacijo upotevajte vedno za najzadnje pomoč, kajti nož ima le svoje lastnosti.

Dolgostne in utežne mere sem označil po ameriškem merjenju istotako tudi imena zdravil, da si jih zamore vsakdo kupiti.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

PRVI MAJNIK PO SLOVENIJI

Prvi maj v "Rdeči dolini". Meziška dolina ne pomni tako veličastne proslave Prvega maja kot je bila letošnja. Sicer po udeležbi ni prekašala one v letu 1919., pač pa po vzorni disciplini in izvrstni organizaciji. Shoda in obhoda v Meziči so se udeležili tudi sodrugi iz Črne, in sicer v ogromnem številu, z rudniško godbo na čelu. Shod, na katerem je poročal sodrug F. Svetek iz Ljubljane, se je vršil na prostem pred Konsumnim društvom. Po shodi se je vršila dramatična predstava "Jakob Ruda", ki je bila istotako izborna obiskana. Shoda in spreveda se je udeležilo več tisoč ljudi, tako da Meziško dolino prav lahko prekrstimo v "Rdečo dolino". Mi ne vstajamo šele, temveč že korakamo!

Prvi maj v Mariboru. Manifestacije mariborskega socialističnega proletariata bodo ostale v spominu slehernega proletarca, ki jih je videl in se jih udeležil. — V krasno majsko jutro se je ob 5. zjutraj razlegla godba, budnica mariborskega proletariata. Udeležba je bila že v kljub zgodnji uri precejšnja. Od ure do ure so se bolj polnile ceste; delavcem, ki si jim bral radost nabrazu so pripenjale sodružice majske znake na prsi. Ob 9. se je zbralo okrog 3000 proletarcev na Trgu Svobode, kjer je s tribune govoril a. Golouh, v ognjevitem govoru zbranim manifestantom o socialističnem 1. maju in o nalogah in cilju proletariata. Župan s. Grčar je orisal v slovenskem in nato v nemškem nagovoru trpljenje jugoslov. proletariata, v vseh njegovih bojih proti reakciji, ki jih vodi pod pezo najobupnejših razmer. Z vzmešenimi besedami je nastopil s. Nachtigal in kot zadnji s. Lapuh. Govorniki so bili burno pozdravljeni. Dve uri trajajoči shod je zaključil sodrug Kristof. Združeni pevski sbori so zapeli pred shodom in po shodu proletarske himne. Ob pol 2. popoldne so začele prihajati na Glavni trg strokovne organizacije in trg je bil skoro poln. Ob 2. pa se je pomikala ogromna masa proletariata. Zavrhale so rdeče zastave v majskem solneču. Kolesarji na rdeče okinčanih kolesih so otvorili sprevod, godba je zasvirala koračnico in sprevod se je počel pomikati akozi Gosposko ulice. Strokovne organizacije in deloma okoliški proletariat so se uvrstili v sprevod, noseč pomembne napise. Vse trgovine so bile zaprte, po ulicah pa je stal gost špalir onih, ki niso še našli mesta v proletarskih vrstah in pa buržoazije, ki je resnih obrazov strmela v ta velikanski sprevod, ki je končal v Gosposki ulici in se je raztezal prav do kolodvora. Po objektivnem računju sodeč, se je preko 8000 proletarcev uvrstilo v imponanten sprevod. Združeni pevski sbori so zapeli pred shodom proletarske himne; godba ni bilo mogoče čuti niti sredi sprevoda.

Imad tisočglave množice so vihrale rdeče zastave in sprevod se je vil po Kolodvorski ulici v "Ljudski vrt". Veselico je malo motil dež. — Kako je mirna in veličastna majska manifestacija konsternirala buržoazijo, je razvidno iz tega, da buržoazni listi — molče! — Mariborski proletariat se zaveda svoje množice zavrednih proletarcev pod rdečo zastavo socializma.

Proslava Prvega maja v Rogški Slatini. Delavstvo državnega zdravilišča je nadvse dostojno praznovalo svoj delavski praznik 1. maj. Kmečko delavstvo se ni moglo udeležiti manifestacije vsled poljskega opravka, ker je ravno bil krasen dan. Interesanten je bil shod, ki se je vršil pred poslopjem gledališča v parku. Shoda sta se udeležila tudi ostala gospoda, ki ne spada v kmečko delavski razred. Sodrugi Mežarić je imel pričko, seznaniti to gospodo s socialističnim programom, s bodočim delom kmečko-delavskega sloja. Govornik je posvetil pozornost Wranglovi armadi, zlasti pa grép. generalom in konzulom, ki live na račun iz-

mozganega delavskega sloja v Rogški Slatini. Priznanje ruske sovjetske republike, zlasti obnova gospodarskih in političnih razmer v Jugoslaviji in v ostalih državah, ni bila gospodi všeč, z njihovega obraza je sijalo nezadovoljstvo. Delavstvo pa je vvažno pritrjevalo socialističnemu govorniku.

Zavezniki čete izpraznijo Gorajo Šlezijo.

Pariz, 25. maja. — Poslaniški svet se posvetuje glede odpoklica zaveznikih čet iz Gornje Šlezije.

Nemčija in Poljska sta se pobotali v Genovi glede spornih točk in če bo pogodba držala, niso več potrebne entente čete v Šleziji.

SLUŽBO DOBI

Samska ženska za delo pri m. li družini, sprejme se tudi oženjen par, ženska naj bi pomagala pri hišnih delih, dam stanovanje presto mož pa lahko dobi kakšno delo v bližini. Plača po dogovoru. Pridite osebno ali pa pišite. Martin Petokar, P. O. Box 244. Lyons, Ill.

Potujte s Stric Samom

AKO NAMERAVATE iti na ogled v staro domovino letos, tedaj si naročite STRIC SAMOVO knjigo prosto. Ta knjiga vam pove vse kar potrebujete vedeti o potovanju. Knjiga je spisana v vašem jeziku. Pošljemo vam tudi vsa pojasnila o United States Lines parnikih, kateri so last vlade Združenih držav. Brezjzjeme v katerem razredu potujete vse bo postreglo z največjo uljudnostjo.

Tretjega razreda potniki, potujejo v 2, 4 ali 6 spalnicah. Kadilne sobe, gugalniki, prostor na krovu, dovolj izvrstno dobre hrane, vseh vrst zabave in vse ugodnosti. Vi se bode te začudili kako se je zrevolucioniralo ugodnosti za tretjega razreda potnike na United States Parnikih.

Predplačana vožnja

Kadar pošljete po svoje drage v staro domovino, tedaj pazite, da bodo potovali pod varstvom vlade Združenih držav. Plačajte v naprej njih vožnji listek pri United States Lines družbi. Vi bode te gotovi, da so varni, dobro postreženi in oskrbljeni.

Naročite si brezplačno knjižico

Izpolnite in spodnji kupon in ga pošljite za brezplačno knjižico, ki vam bo pojasnila, ki se potrebujete pri potnikih. Vas ne stane niti en cent in tudi vas ničesar ne obvezuje.

UNITED STATES LINES
Moore & McCormack, Inc. Roosevelt Steamship Co., Inc.
45 Broadway, New York, N. Y.

Na U. S. SHIPPING BOARD
Potniški oddelček, 559 E. S.
45 Broadway, New York City.

Prosim pošljite mi brez vsačih stroškov Government Booklet knjižico, ki pojasnjuje potniške podatke, ravnotako tudi vsa podatke o United States parnikih.

Moje ime je.....
Moj naslov je.....

U. S. SHIPPING BOARD
45 Broadway Passenger Dept. 559 E. S. New York City

BESI
Roman v treh delih.
Priloga Vladimir Levstik.

(Dalje.)

"Pojdiva stran, proč odtod! V gozd, na polje!"

In zbežala je nazaj.

"Lizaveta Nikolajevna, ne bodite tako malodušna!" je tekel Pjotr Stepanovič za njo. "Zakaj nočete, da vas vidim? Narobe, poglejte mu naravnost in ponosno v oči. . . Če imate pomiselke zaradi onega. . . zaradi deviatva — to je vendar takšen predsodek, taka zaostalost da. . . Tak kam greste, kam greste? Eh, beži! Vrnite se rajši k Stavroginu, da vzameva mojega izvoščka. Kam vendar tečete? Tam je polje — nu, saj sem vedel, pala je! . . ."

Obstal je. Liza je letala kakor ptica, sama ne vedoč kam, ter pustila Pjotra Stepanoviča dobrih petdeset korakov za seboj. Spoteknila se je ob krčino in pala. Tisti trenotek pa se je začel zadržati, stran od njiju, strašen vzvik: zavpil je Mavrikič Nikolajevič, ki je videl Lizin beg in padeč ter hitel k nji čez polje. Pjotr Stepanovič se je hitro umeknil med vrata Stavroginove hiše, da sede čimprej na svoj voz.

Že je stal Mavrikič Nikolajevič v nepopisnem strahu traven Lize, ki se je bila pobrala, sklanjaje se čez njo in držeč njeno roko v svojih dyh. Vse neverjetne okolnosti tega srečanja so mu bile pretrese razum, in solze so mu tekale po licu. Njo, katero je tolikanj oboževal, je videl brezumno bežati čez polje, ob taki uri in vremenju, samo v obleki in brez ogrinjala, v tej bogati, zdaj zmečkani večerajnji obleki, vsaj blatni od pada. . . Nobene besedice ni mogel spraviti iz sebe; stekel je plašč in s tresočimi rokami ognil njene rame. Zdajci pa je vzkliknil, začutivši, kako se je z ustnicami doteknila njegove roke

"Liza," je zaklical, "ničesar ne razumem, vse mi je uganka, toda ne podite me od sebe!"

"O da, odpraviva se brž odtod, ne zapustite me!" Samega je prišla z roko ter ga jela vleči za seboj. "Mavrikič Nikolajevič," je nenadoma boječe smilala glas, "tam sem se ves čas hrbro držala, tukaj pa me je strah smrti. Umrla bom prav kmalu bom umrla, in groza me je umreti. . . " je šepnila krčevito stiskaje njegovo roko.

"Oh, da bi vsaj kdo prišel!" se je v obupu osiral na vse strani. "Da bi se vsaj tuj čovek pripeljal mimo! Noge si zmocnite, zmeča se vam v glavi!"

"Niš ne de, niš ne de," ga je bodrila, "tako, da, pri vas se ne bojim tako; držite me za roko, vodite me. . . Kam greva zdaj? Domov? Ne, naprej, bolelo videti umorjene. Pravijo, da so zaklali njegovo ženo, on pa govori, da jo je sam zaklaljo vendar ni res, ni res! Sama hočem videti mrtlice. . . Zaradi mene ne morali umreti — zaradi njih me je sinci nehal ljubiti. . . Vse ho-

čem videti in vedeti. Urneje, urneje, hišo poznam; požar je tam. . . Mavrikič Nikolajevič, prijatelj moj, ne odpusite meni brezčasnosti! Počemu bi mi odpusili? Zakaj jočete? Dajte mi zaupnico in ubijte me tu sredi polja kakor psi-co!"

"Niheč ni zdaj vaš sodnik," je izpregovoril Mavrikič Nikolajevič s trdim glasom. "Odpustite naj vam Bog, a sodil vas bom jaz najmanj med vsemi!"

Toda čudno bi bilo opisovati njiju razgovor. Šla sta roko v roki, naglo, naglo čimdalje hitreje, kakor dva polunorca. Stopala sta naravnost proti pogorišču. Mavrikič Nikolajevič še vedno ni izgubil upanja, da srečata vsaj kak kmetaki voz; toda nihče jima ni prišel naproti. Drobna, tenak dež je napajal vso okolico, požiraje sleherni razliko senec in luči ter izpreminjaje vse v puhtečo, svinečno, brezrazlično maso. Že zdavnaj je bil dan, in vendar se je zdelo, kakor da se niti ne svita. Iz te dimne, hladne megle se je nenadoma izrezala čudna in nerodna postava, bližajoča se naproti. Ako si jo zdaj predstavljam, mislim da ne bi verjel očem, če bi bil takrat na mestu Lize Nikolajevne, ona pa je radostno vzkliknila in takoj spoznala prihajajočega: bil je Stepan Trofimovič. Kako je odšel z doma, kako je mogel uresničiti brezumno idejo svojega bega — o tem pozneje. Omenim le, da ga je danes groznica tresla; toda niti bolezen ga ni mogla zadržati. Trdno je stopal po mokri zemlji; videlo se mu je, da je premislil svoje podjetje, kolikor se je le dalo sprido njegove velike neizkušenosti. Oblečen je bil "popotno", to se pravi, v plašč z rokavi, prepasan s širokim lakiranim usnjatim pasom na zatego, obut pa v visoke nove škornje preko hlače. Gotovo si je tako že zdavnaj predstavljaval popotnega človeka; paš in visoke škornje s svetlimi huzarskimi golenicami, v katerih niti ni znal hoditi, si je bil omislil že pred nekaj dnevi. Širokokrajni klobuk, šerpa od vbljedbo dlake, tesno omotana okrog vratu, palico v desnici, v leviici nenavadno majhna in sila trdo nabasana potna torba — vse to je dopolnjevalo njegov kostum. V nameček je nosil v desni roki razen palice tudi odprt dežnik. Palica, dežnik in torbica so mu bili že odkraja nerodni; na drugi vrsti poti so mu postali težko breme.

"Ali ste v resnici vi?" je vzkliknila Liza, gledaje ga z žilostno osuplostjo, ki je izpodrinila prvotno veselje.

"Lise!" je viknil tudi Stepan Trofimovič ter planil k nji; delirij se mu je poznal po glasu. "Chère, chère, kaj blodite tudi vi. . . v tej megli? Vidite ognjeno zarjo? Vous êtes malheureuse, n'est-ce pas? Vidim, vidim, nič ne pripovedujte, a tudi mene ne vprašajte. Nous sommes tous malheureux, mais il faut les pardonner tous. Pardonnons, Lise, pa bomo svobodni na veke. Da šlovek obračuna s tem svetom in zadobi popolno prostost — il faut pardonner, pardonner et pardonner!"

Vzlie blatu je pokleknil pred njo.

(Dalje v naslednjem.)

VAŠ PODPIS

BO imel tako vrednost, kakršno mu boste s svojimi prizadevanji sami ustvarili. Vrednost odvisi največ od vašega prizadevanja sistematično hraniti.

VI ste opravičeni tudi nekaj imeti od vašega dela, zato se odločite sedaj izplačevati sebi določeno svoto iz vašega tedenskega zaslužka in jo vlagajte v to banko.

SKLENITE hraniti in vrednost vašega podpis bo naraščala sorazmerno z vašimi prizadevanji.

POŠILJAMO denar v staro domovino po dnevni cenli. PRODAJAMO listke za potovanje v staro domovino in nazaj, na vse linije.

KASPAR STATE BANK
Elise Island Ave., vogel 19. ceste, Chicago, Ill.
Največja Slovanska državna banka v Zedinjenih državah.
Kapital in prebitok \$1,000,000.00